

Zmapované problémy v oddlužení

Zmapovali jsme překážky, které lidem brání v hladkém průchodu oddlužením. A navrhli jsme i možná řešení.

PŘED VSTUPEM DO ODDLUŽENÍ

! PŘEKÁŽKY

Velká část předlužených lidí nezná základní výhody oddlužení:

- 32 % neví, že část dluhů splatí a zbytek soud odpustí.
- 47 % neví, že exekutor se může přihlásit o náklady jen do 8 tisíc Kč.
- 29 % neví, že po vstupu do oddlužení přestanou narůstat úroky a pokuty.
- 33 % neví, že dluh se může v oddlužení snížit, např. o pře-

mrštěné úroky.

- 24 % neví, že v oddlužení ustane tlak vymahačů a exekutor nemůže provést exekuci.
- 23 % neví, že na rozdíl od exekuce splácí všem věřitelům najednou a komunikují už jen s jedním správcem.
- 39 % neví, že mohou znovu používat bankovní účet a snadněji si najdou zaměstnání.

Velkou část lidí na oddlužení odrazuje, že:

- Někdy v oddlužení platí víc než v exekuci.
- Pravděpodobně přijdou o svůj domov nebo jinou nemovitost.

- Nemají na minimální měsíční splátku.
- Může jim být prodán majetek s výrazně vyšší cenou, než je celková výše jejich dluhu.
- Nemají jistotu, jestli na konci dle soudu splní podmínky

pro odpuštění zbytku dluhů.

- Oddlužení trvá příliš dlouho, nezvládnou to finančně.
- U malých dluhů jsou náklady na řízení neúměrně vysoké.
- Administrativa a dlouhé,

v průměru šestiměsíční, vyřizování na začátku.

- Zveřejnění osobních i citlivých informací v insolvenčním rejstříku, navíc ještě velmi dlouhou dobu.

💡 CO POMŮŽE

Když změním podmínky a budeme o oddlužení lépe informovat, rozšíříme počet zájemců o oddlužení z 60 000 až na 200 000!

Jedno bez druhého má sotva poloviční efekt.

Nejvíce by pomohly tyto legislativní změny:

- Zkrátit dobu oddlužení plošně na 3 roky.
- Odstranit test 30 % na konci oddlužení a více kontrolovat v průběhu.
- Snížit/odstranit rozdíl mezi srážkami v exekuci a v oddlužení.
- Ve výjimečných případech umožnit oddlužení i při nižší než minimální splátce.
- Zmenšit riziko zabavování majetku (třeba dát vyšší hranici pro zabavení nemovitosti nebo možnost vybrat si mezi zabavením nemovitosti a delším splátkovým kalendářem).
- Nechat v insolvenčním

rejstříku jen nejnnutnější přílohy a nekládat ty, které nejsou nezbytně nutné.

- Snížit náklady řízení pro lidi s minimálními příjmy a malými dluhy (kolem 100 000 Kč).

O oddlužení musíme srozumitelně informovat

- Rubikon a Institut prevence a řešení předlužení vytvořily přehledné letáky o oddlužení:

→ [Nejčastější mýty](#)

→ [Průběh oddlužení](#)

- **Neziskové organizace** zajišťují zdarma poradenství lidem s dluhy. Dokážou vždy posoudit konkrétní situaci a poradit nejvhodnější řešení.

- Pomohla by i speciální telefonická help linka zřízená státem pro proces oddlužení.

Pročtěte si, co dalšího ukázal [Výzkum bariér](#).

PŘI VSTUPU DO ODDLUŽENÍ

! PŘEKÁŽKY

i na tom, kdo sepisuje a podává návrh k soudu:

Někteří insolvenční správci, právníci a neziskovky udělají pro klienta vše, co umí.

- Poskytují většinou správné a komplexní informace.

- Neziskové organizace navíc posuzují vždy konkrétní situaci s ohledem na život klienta. Např. spočítají, kolik v oddlužení zůstane na život.

Někdy doporučí i lepší řešení než oddlužení.

- Pomáhají dát dohromady všechny podklady.

- Když to jde, sníží dluh o nezákonné úroky.

- Emočně klienta podpoří.

- Řeší i jiné potřeby (najít lepší práci, vyřídí dávky státní sociální podpory aj.).

- Pomáhají komunikovat se správcem.

Některé komerční (právní) služby jde hlavně o zisk. Sepíše žádost, vyinkasuje, hotovo.

- Neposkytují často kompletní a správné informace. **V oddlužení jsou pak dlužníci velmi překvapení a zaskočení.**

- Neposuzuje, jestli je oddlužení vhodné řešení. **Do oddlužení se tak dostanou i lidé s vysokou pravděpodobností, že ho nezvládnou dokončit.**

- **V praxi operují i „oddlužovací šmejdi“.** Ti chtějí zaplatit hned a výrazně víc, než podle zákona smí.

- Když člověk v oddlužení přestane správci a celému procesu důvěřovat, **snižuje se šance, že oddlužení úspěšně dokončí.**

- **V případě zrušení oddlužení v jeho průběhu je minimální šance, že se o oddlužení pokusí v budoucnu znovu.**

Vstup do oddlužení je náročný finančně, administrativně i časově

- Některé lidi přestávají plnit podmínky hned po zahájení řízení. **Nezvládnou totiž z nezabavitelné částky zaplatit ještě odměnu pro správce.**

- Dát dohromady všechny papíry může být těžké. Spousta lidí totiž administrativním požadavkům nerozumí.

- Mezi podáním návrhu a schváleným oddlužením jsou někdy dlouhé měsíce plné nejistoty, jak to dopadne (v průměru 6 měsíců).

Spolufinancováno
Evropskou unií

Vypracováno ve spolupráci s RUBIKON Centrem, z. ú., a Institutem prevence a řešení předlužení, z. ú.

PŘI VSTUPU DO ODDLUŽENÍ

💡 CO POMŮŽE

Pomoci překonat těžké začátky

- Snížit administrativní bariéry na vstupu.
- Hradit odměnu správce na začátku z deponované částky. Více lidí ji tak zvládne zaplatit.
- Nezvyšovat náklady řízení a více honorovat fázi přezkumu u správců.
- Dávat informační i emoční podporu během celého řízení. Ať klient ví, jaké má vyhlídky.

Dát lidem co nejvíce informací o oddlužení a na co si dát v jeho průběhu pozor

- Ministerstvo spravedlnosti spustilo nový, jednoduchý a srozumitelný web:
→ insolvency.justice.cz.
- A vytvořilo
→ [leták s podrobným popisem oddlužení](#).
- Sepisovatelé tak mohou předat podrobné informace o oddlužení za minimum času.
- Soud může nařídit edukaci

lidí v oddlužení v poradně.

- Vymyslet mechanismus před podáním návrhu, který pomůže lidem posoudit, jestli je oddlužení pro ně vhodné řešení. Např. zvýšit povědomí o tom, že si můžou orientačně spočítat splátky na kalkulačce
→ insolvency.justice.cz/#kalkulacka-splatek.
- Informovat o tom, že ve službě sepisovatelů existují rozdíly. A upozorňovat na oddlužovací šmejdy.
- Podpořit neziskové organizace, které pracují s předluženými lidmi.
- Podpořit práci se zadluženými lidmi na obcích.
- Zavést jednotnou metodu pro práci poraden s lidmi v oddlužení. Ani v poradnách totiž klient nedostává „stejný servis“.
- Nabídnout lidem aplikaci, která automaticky hlídá proces oddlužení, aby nezmeškali žádný důležitý okamžik.

BĚHEM ODDLUŽENÍ

⚠ PŘEKÁŽKY

Projít legálně oddlužením jde často jen s pomocí a podporou

- Po zaplacení nákladů na bydlení často lidem zůstává velmi malá částka na další základní životní potřeby. Část lidí si proto najde ještě druhou práci na černo. I za cenu velkého vypětí. Když si chtějí legálně vydělat víc, tak většinu odvedou a nezbyde jim dost na uhrazení základních životních potřeb.
- S vyšším legálním výdělkem taky už nedosáhnou na státní podporu, a tak jsou na tom ještě hůř než s nižším výdělkem. V oddlužení se tak část lidí, především z větších měst, dostane do neřešitelné situace. Buď budou zatajovat část svých příjmů, nebo nebudou

Když správce vidí, že přestaly chodit peníze:

- Často zlomí nad klientem hůl. Splní svou zákonnou povinnost a pošle 1–2 písemná upozornění. Pak navrhne zrušení oddlužení. Někdy je dokonce těžké ho zastihnout a domluvit se s ním.
- Někteří se ale snaží pomoci a opakovaně volá, aby navrhl řešení. Nemůže ale řešit osobní problémy klientů.

mít na nájem a jídlo.

Nečekané události dokážou pořádně zaskočit i ty, kdo byli na oddlužení dobře připraveni. Úspěch pak značně závisí na ochotě komunikovat

Nejčastější důvody neúspěšného oddlužení jsou:

- ztráta nebo snížení příjmu (nemoc, ztráta zaměstnání, odchod partnera),
- zvýšení nákladů (zvýšení nájmu, ceny energií, inflace, další člen rodiny).

Velká část lidí neví, jak na novou situaci reagovat. Přestanou komunikovat a doufají, že se to vyřeší. Nevnímají správce jako toho, kdo jim pomůže.

- Když návrh sepisovala poradna, sleduje průběh oddlužení a pravidelně volá, jestli je vše v pořádku. Můžou klientovi pomoci najít lepší práci, dát emoční podporu, poradit s konkrétní situací.

Bariéry na straně správce

- Někteří lidé mají pocit, že správce komunikuje nadřazeně, a je jim to nepříjemné. Mají strach se na něj obracet, když něco potřebují.

- Lidé v oddlužení se potýkají s velkou mírou nejistoty. Potřebují se ujistit, že oddlužení jde dobře. Někdy je pro ně ale těžké správce zastihnout. Správce je odkazuje na podřízené, příp. nebere telefony nebo odmítá

poskytnout požadované informace.

- Správce předpokládá, že klient komunikuje stejně jako on. Když je to jinak, vidí za tím nedostatek snahy.

💡 CO POMŮŽE

Ať se lidem vyplatí legálně pracovat a zůstane jim z vyššího výdělku víc

- Odstranit strop u částky, která lidem zůstane. Z každé vydělané koruny navíc jim tak vždy třetina zůstane. Vyplatí se to všem.
- Revidovat systém státních příspěvků. Např. aby se dávky státní sociální podpory počítaly z příjmu po insolvenčních srážkách.

V těžkých chvílích dát pomocnou ruku

- Správci i soudy by měly mít k dispozici seznam dluhových poraden, na které můžou klienta odkázat.
- Pomohla by i speciální telefonická helplinka pro oddlužené, která poradí s konkrétními otázkami. Může být zastřešena státem nebo neziskovými organizacemi.

Když pomůžeme správcům, pomůžeme i lidem v oddlužení

- Rubikon a Institut prevence a řešení předlužení vytvořily materiály, které pomůžou správcům lépe se vcítit do svých klientů.

→ [Persony – typičtí lidé v oddlužení](#)

→ [Cesta oddlužením z pohledu dlužníka](#)

- A daly jim i do ruky nástroje, jak s nimi lépe komunikovat a předávat jim srozumitelné informace o oddlužení.

- Kromě toho vytvořily letáček, který pomůže lidem správně pochopit roli správce. Ať se na něj nebojí obrátit, ale také ví, s čím se už obrátit jinak.

→ [Leták insolvenčního správce](#)

- Správci by ocenili školení psychické odolnosti a komunikace s „těžšími“ případy.

Všechny zmiňované výstupy najdete na bit.ly/vystupySOS.